

OSAVUOSIKATSAUS III 2024

tammi-syyskuu

Ikääntyneiden palvelut

Ikääntyneiden palvelut

11.10.2024

Toiminta

Toimintavuoden aikana hallinnollisesti pääpaino on ollut käyttösuunnitelmassa esitettyjen sopeutustoimien toimeenpanon suunnittelu ja käynnistäminen, joista keskeisimpinä voi todeta kotihoidon asiakastuntien vähentämistavoite, asumispalvelupaikkojen vähennyssuunnitelma ja omaishoidon tarkennettujen myöntämisperusteiden toimeenpano. Ympäri vuorokautisen asumispalvelun hankinta saatiin vietyä loppuun ja tavoite sen kattavuuden parantamiseksi toteutui. Palvelujärjestelmään liittyvä suunnittelutyö ja Yt-prosessin toimeenpano toimialueella on osaltaan vienyt merkittävästi hallinnollista työaika.

Palvelutuotanto on toteutunut pääsääntöisesti suunnitellusti. Työntekijöiden saatavuusongelmat jatkuvat vaikeuttaen palvelujen järjestämistehtävää. Palvelujen saatavuudessa ei oleellista muutosta. Palvelutarvearvio saadaan toteutettua pääsääntöisesti lain säätämässä 7 vrk aikaikkunassa. Ja palvelut järjestyvät myös pääsääntöisesti 3 kk aikaikkunassa. Asumisen järjestelyiden osalta aika ylittyy kesäkuun lopussa 125 asiakkaan osalta (1.9.2024). Palvelusetelillä kotihoidon järjestäminen on vaikeutunut, kun yksityiset palveluntuottajat eivät ole voineet ottaa viiveettä uusia asiakkaita tilapäiseen ja säännölliseen kotihoitoon.

Yhdeksän muistipoliklinikan osalta asiakkaat ovat päässet lääkärin ja hoitajan ensi- ja kontrollikäynneille oikea-aikaisesti suunnitellussa aikataulussa. CT- ja MRI-kuvantamisen jonotilanne on viivästyttänyt asiakkaiden ensikäyntejä ja muistidiagnooseja.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman hankekokonaisuudet on saatu käynnistettyä myös lääkeautomaatti- ja etähoivahankkeiden osalta, vaikka toimeenpanossa on edelleen haasteita kilpailutusprosessin haasteiden pitkittymisestä johtuen. Asumisen lyhythoidon kehittämisen osalta hanke käynnistyi toukokuussa –24. Kotiutusyksikön toiminnan pilotti on käynnistynyt keskisellä alueella kesäkuun alussa. Yhteisöllisen asumisen peittävyden kasvattaminen tavoitteen mukaisesti on edennyt toivottua hitaammin. Syksyn aikana tilannetta on saatu edistettyä lautakuntakäsittelyssä palvelusetelin ja yksikkömuutosten osalta. Perhehoidon kehittämisen kokonaisuuden edistäminen vaatii erityishuomiointia.

Toimeenpano asumispalvelupaikkojen vähentämisen suhteen on edennyt toimeenpanosuunnitelman mukaisesti alkaen maaliskuusta –24. Syyskuun loppuun mennessä omasta palvelutuotannosta oli vähennetty yhteensä 100 paikkaa tavoitteen ollessa 150 paikkaa vuoden loppuun mennessä. Asumisen ostopalvelupaikat ovat vähentyneet 4/2023 tilanteeseen verrattuna 61 paikalla.

Hankaloituneen jonotilanteen takia sopeutusvauhtia tarkastellaan jatkossa sen mukaisesti, että jono tilanteen kasvu taittuu, ratkaisussa on ennakoitu tulevien osastosupistusten aiheuttama lisäpaine.

Kotihoidon asiakastuntien osalta keskimääräinen asiakasaika laskenut n. 2h/kk/asiakas ajanjaksolla 1.1.-31.8.2024, joka tarkoittaa 690 000 euron kustannussäästöä kotihoidon asiakastuntihinnan mukaisesti laskettuna. Henkilötyövuosina tämä tarkoittaa 74 htv:n säästöä (60 % välitöntä asiakastyötä).

Ikääntyneiden palvelut

11.10.2024

Sopeuttamistoimien etenemistä arvioitaessa on syytä huomioida, että ikääntymiskehitys itsessään lisää palvelujen kysyntää noin 5 %:lla.

Sisäisen valvonnan toteutuminen

Sisäisen valvonnan sisällön ja toteutumisen osalta viittaa aiempien osavuosikatsauksen sisältöön. Toimintaprosessien kuvaus toimialalla kytkeytyy monin osin asiakastietojärjestelmä projektiin ja etenee sitä kautta. Muutoin yksikkökohtaisten ydinprosessien kuvaaminen on käynnistetty. Toimialan merkittävimpänä riskinä esille nousee edelleen sopeutuksia sisältävän käyttösuunnitelman toimeenpanoon liittyvät aikatauluhaasteet ja lainsäädännön reunaehtojen toteutumisen asettaman rajoitteet (hoidon saatavuus/jonotus) Myös henkilöstön saatavuuteen liittyvät ongelmat näyttäytyvät edelleen merkittävänä riskinä palveluiden järjestämisen näkökulmasta.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Toimintatuottojen toteuma on 87 % talousarviosta.

Toimintakulujen toteuma on 77 %. Henkilöstökulujen toteuma on 76 % talousarviosta. Avustusten toteuma on 104 %, mikä selittyy pääosin omaishoitopalkkioiden kertymisellä. Palvelujen ostojen toteuma on 77 %. Toimintakatteen toteuma on 75 %. Talousnäkyä koko vuoden osalta kuvataan erillisessä ennusteessa, näkymän kuitenkin ennakoimaan heikentyvän sopeuttamistoimenpiteistä huolimatta.

IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Muutettu TA2024	Tot. 1-9/2024	Tot.-%
Toimintatuotot	52 200	45 429	87,0
Toimintakulut	-290 857	-224 409	77,2
Toimintakate	-238 657	-178 980	75,0

Toimialan toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

Toimialan käyttösuunnitelmaan liittyy merkittäviä sopeutustoimenpiteitä, joiden etenemistä on kuvattu yllä. Sopeutustoimenpiteiden seurauksena palveluiden saatavuus (jonottaminen) on lisääntynyt. Samanaikaisesti kehitettävien korvaavien ja ennaltaehkäisevien palveluiden avulla tilannetta pyritään helpottamaan. Omaishoitopalkkioiden kertymistä yli talousarvion selittää budjetointivirheiden lisäksi sopeuttamistoimenpiteiden vaikuttavuuden hitaus. Lisäksi on syytä korostaa, että omaishoito on vaihtoehtokustannus omalle tuotannolle. Aluehallitukselle on tehty esitys talousarvion tarkastamisesta tältä osin.

Ikääntyneiden palvelut

11.10.2024

Tavoitteet/mittarit

Mittarit	Tavoitetaso	Toteuma 1-9/2024
Omaishoidon piirissä olevat, % yli 75 v *)	4,5	4,5 (1369)
Perhehoidon hoitopäivien määrä ikääntyessä	10 000	2 080
Perhehoidon asiakasmäärä ikääntyneissä, **)	50	11
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Ympäri vuorokautinen asuminen	6,7	7,1
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Yhteisöllinen asuminen	2,0	0,1
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Laitoshoido	0,1	0,24 (72 asukasta)
Säännöllisen kotihoidon peittävyys, % yli 75 v., ***)	16,0	11,9

*) Omaishoidon asiakkaat: Voimassa olevat päätökset

**) Perhehoidon luvut kumulatiivisia

***) Kotihoito: THL:n mukainen kumulatiivinen luku

Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteuma 1-9/2024
Kannustamme ja tuemme asiakkaitamme osallisuuteen ja omatoimisuuteen.	Kuten 1-6 Ennaltaehkäisevien toimenpiteiden vaikuttavuus ei ole korvannut täysimääräisesti kevenevän palvelurakenteen mukaista palvelujen kysyntää.
Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat.	
Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita.	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta.	
Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä.	
Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita.	
Talous on tasapainossa.	